

Ульянченко Юрій Олександрович, д.держ.упр., професор кафедри економічної політики та менеджменту Харківський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентові України, м. Харків.

ORSID:

контактний телефон.: +380991360804,

Єфанов Володимир Анатолійович, к.е.н., доцент кафедри логістики та виробничого менеджменту Сумський національний аграрний університет, м. Суми.

ORSID:0000-0002-2004-1470

контактний телефон.: +380679143976

Державна політика стимулювання розвитку «зеленої» економіки

***Анотація (укр.).** Розглянуто сутність наукових підходів до трактування основних положень поняття «розвиток» та «сталий розвиток», а також визначені основні напрями державної політики в сфері «зеленої» економіки. Визначено, що завдання державного регулювання буде саме полягати у стимулюванні розвитку і всебічній підтримці розвитку «зелених» кластерів, які здатні змінити структуру економіки на інноваційну. Здійснено узагальнення того, що основні положення «зеленої» економіки є надзвичайно прогресивними, вони направлені не тільки на покращення оточуючого середовища, але й покращення рівня життя людей.*

***Ключові слова:** державне регулювання, розвиток, сталий розвиток, зелена економіка, управління, кластер, «зелений» кластер.*

Постановка проблеми. На сьогодні національна стратегія розвитку нашої держави зорієнтована на перехід на засади сталого розвитку, які визначені і прийняті до впровадження у всьому цивілізованому світі. Ключову роль в модеруванні та координації запровадження основних аспектів цієї концепції на світовій арені відіграє ООН. Основною метою запровадження даної концепції в нашій державі є досягнення збалансованості в економічному, соціальному та екологічному розвитку, при цьому не зменшуючи ваги жодного із зазначених напрямків розвитку.

Так, слід наголосити на тому, що розвиток «зеленої» економіки дає ряд суттєвих переваг для нашої економіки. «Зелена» економіка дає можливість генерувати нові ідеї, здійснювати нові інвестиції, запроваджувати інновації в різні сфери економіки, отримувати нові навички і розвивати нові напрямки підприємницької діяльності та створювати нові робочі місця. Такі можливості для зростання є не тільки у звичайних «зелених» галузях економіки - енергетиці чи сільському господарстві, але можуть з'являтися і в інших сферах суспільного життя, таких як транспорт, добувна промисловість, будівництво, металургія, легка промисловість тощо. «Зелена» економіка не має бути підмножиною галузей економіки - вся наша економіка

має бути «зеленою». «Зелена» економіка буде максимізувати цінність і зростання в цілому економіки, використовуючи раціонально природні ресурси.

Залучення державою технологічних інновацій є важливим компонентом переходу до зеленої економіки, але, такий перехід можна досягти лише через інновації в суспільстві, які були визначені як нове соціально-економічне поліпшення щоденного життя людей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням дослідження поняття розвитку присвячені праці багатьох вітчизняних вчених. Так, М. Афанасьєв [1], В. Василенко [4], Т. Калинєску [8], Ю. Погорєлов [10] розглядали категорію «розвиток» з економічних позицій. І. Богатирьов [2], В. Волкова [5], Л. Мельник [9], О. Раєвська [12] обґрунтовують «розвиток» як природний закономірний процес. А В. Герасимчук [6] та А. Тридід [14] ототожнюють «розвиток» з спрямованим процесом досягнення цілей. М. Захаров [7], С. Шимшилов [16] розглядають «розвиток» з соціальної позиції і характеризують як процес вирішення соціальних проблем. Такі вітчизняні вчені, як М.Й. Малік [13], М.Ф. Кропивко, О.Г. Булавка, Ю.О. Ульяновченко [15] наголошують на доцільності та обґрунтовують переваги кластерних структур та кооперації задля досягнення запланованих результатів при формуванні політики сталого розвитку.

Метою статті є розгляд та узагальнення різних наукових підходів до трактування поняття «розвиток» та «сталий» розвиток, а також визначення сучасних напрямів та форм розвитку високо інтегрованих господарюючих суб'єктів, які в змозі забезпечити стале зростання як національної так регіональних економік нашої держави.

Виклад основного матеріалу. Для запровадження основних аспектів сталого розвитку в нашій державі слід вирішити досить велику кількість не врегульованих раніше питань в різних сферах національної економіки. В першу чергу необхідно підтримувати освітні ініціативи, які сприяють поширенню основних знань про «сталий» розвиток; стимулювати

впровадження та використання інноваційних систем та технологій у виробничій сфері та сільському господарстві, забезпечуючи в такий спосіб стабільний доступ до харчових продуктів відповідно до потреби людини в поживних елементах; надати можливість мати доступ до таких технологій і для бідних соціально-економічних верств населення; забезпечити скорочення безробіття та підвищити рівень доходів з метою боротьби з бідністю; здійснювати управління природними ресурсами та захист довкілля [18].

Але одним із центральних питань в обговоренні аспектів сталого розвитку є те, чи відповідає він потребам економічного зростання. Це виходить з того, що природні ресурси землі, від яких залежить сучасна економіка, є обмеженими. І чи може справді «зелена» економіка успішно розвиватися в рамках існуючої ринкової системи, чи потрібна фундаментальна революція в економічній системі. Беззаперечним є факт того, що зростання є основною і неминучою рисою глобальної економіки.

Слід зазначити, що різні підходи до теорії сталого зростання та розвитку представлені ще у працях У. Ділла, А. Томпсона, Дж. Гелбрейта, Й. Шумпетера та ін. Деякі автори досліджують окремі типи розвитку, зокрема такі, як «сталий розвиток», «організаційний розвиток», «адаптивний розвиток», «соціально-економічний», «керований» та ін. Проте домінантою цих понять є все ж таки єдине поняття розвитку.

Так, Н. Афанасьєв, В. Рогожин, В. Рудик розглядали категорію «розвиток» з економічних позицій, визначаючи його як цілеспрямований рух на підвищення ефективності виробництва продукції, оптимальної якості, кількості й асортименту [1]. Тоді, як В. Василенко, Т. Калинеску, Ю. Погорєлов досліджували категорію «розвиток» через економічне зростання господарюючого суб'єкта з покращенням показників його функціонування [4; 8; 10]. Інші вчені (І. Богатирьов, В. Волкова, Л. Мельник, О. Раєвська) визначають його як природний закономірний процес змін властивостей соціально-економічних систем [2; 5; 9; 12]. На противагу їм В. Герасимчук та А. Тридід указують на таку характеристику досліджуваного поняття, як

цілеспрямованість, тобто розвиток вони ототожнюють з спрямованим процесом досягнення цілей [6; 14], що за сутністю ближче до категорій управління. М. Захаров, А. Кузнецов, С. Шимшилов розглядали соціальний напрямок розвитку як процес поєднання форм і методів впливу на вирішення соціальних проблем [7; 16], що актуально в умовах соціально-орієнтованої економіки.

Отже, підходи до трактування розвитку можна узагальнити та систематизувати так (рис. 1.).

В. Прадун пропонує поділ, який залежить від спеціальності вчених, які досліджують цю категорію, – біологи, екологи, економісти. Перша група відображає позицію біологів і означає підтримання продуктивності біологічних ресурсів; друга – екологів, які вважають, що «сталий розвиток» означає підтримання різноманітності видів в екосистемах, які перебувають під тим чи іншим антропотехногенним впливом; третя – економістів, на думку яких «сталий розвиток» – це підтримання економічного розвитку на основі раціонального використання наявних ресурсів та їх збереження для наступних поколінь людства [11].

Отже, маючи досить велику кількість власних наукових бачень, разом із категорією «сталий» пропонуються й інші терміни, такі як «зрівноважений», «стійкий», «збалансований», «екорозвиток», «зелена економіка» та інші, що в цілому, незважаючи на деякі відмінності, характеризують одне й те ж саме поняття [3].

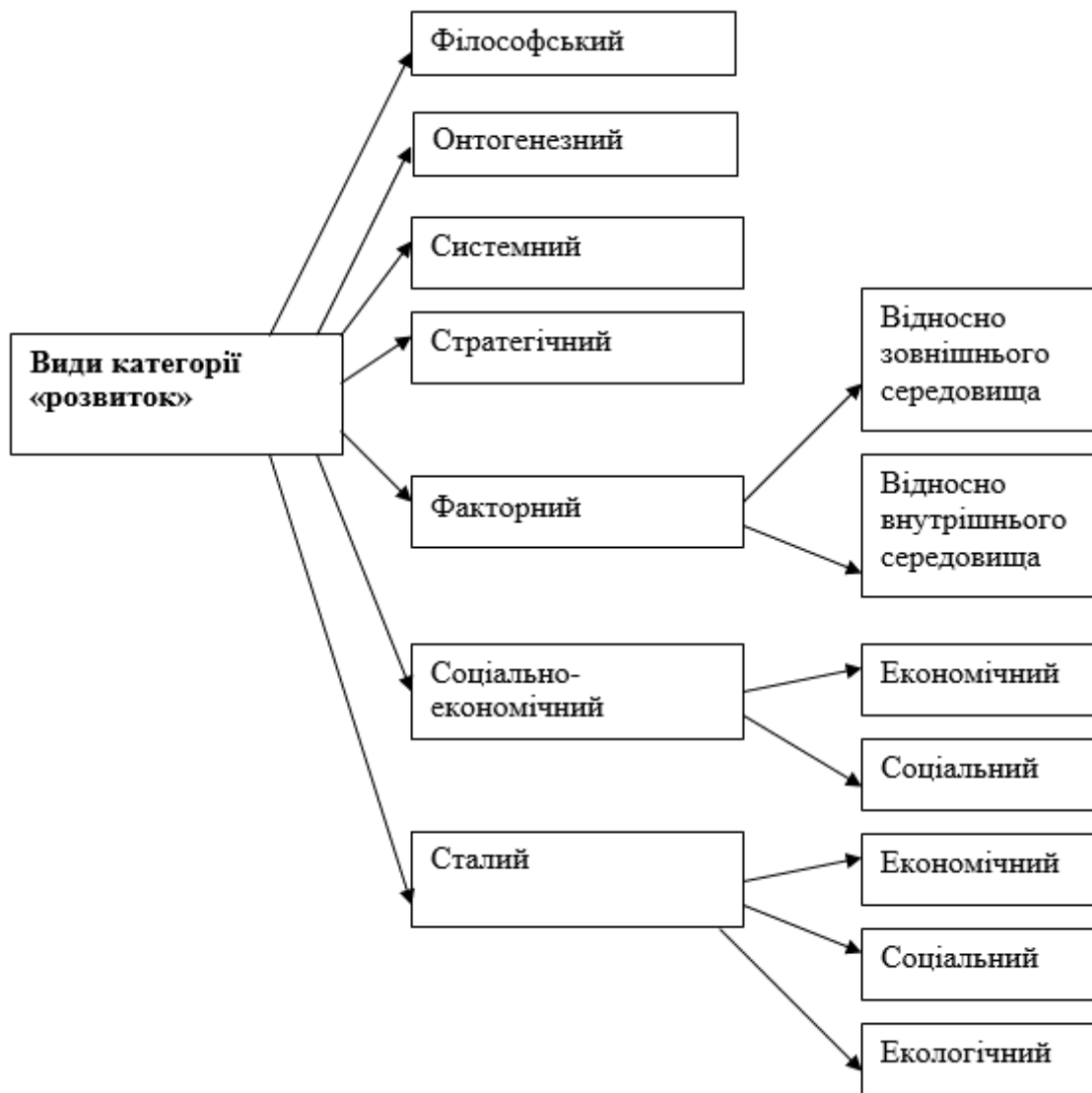

Рис. 1. Підходи до визначення категорії «розвиток»

Джерело: узагальнено автором на основі [1, 4, 7, 10, 14, 16].

Ми також в своєму дослідження поряд із поняттям «сталий розвиток» використовуємо і поняття «зелена економіка» і вважаємо їх тотожними.

Економічна діяльність відбувається в рамках складної соціально-екологічної системи. У цій системі товари і люди, які отримують вигоди, разом з системами, що їх виробляють, взаємопов'язані між собою складними і часто непередбачуваними способами. Це може призвести до серйозних негативних екологічних наслідків економічного зростання. Так, збільшення у виробництві продуктів харчування може призвести до збільшення чисельності населення, що може призвести до подальшого збільшення попиту, як на сільськогосподарські землі, так і на виробництво продуктів

харчування через процес позитивного зворотного зв'язку і в результаті знищення екосистем. Тому взаємозв'язок між виробництвом продуктів харчування та чисельністю населення не є простим попитом і пропозицією, який, згідно з неокласичними економічними моделями, врешті-решт досягне рівноваги. Скоріше, попит може призвести до більшого попиту. Ще одна характеристика складних економічних систем полягає в тому, що потенційно вони можуть зазнати незворотних змін, перетнувши переломну точку, яка навіть може призвести до їх розпаду. Можливість такого колапсу, що відбувається в глобальній соціально-екологічній системі, наприклад, через зміну клімату, є одним з головних факторів, що зумовлюють необхідність переходу на засади «зеленої» економіки.

Замість стало зростаючої економіки, деякі «екологічні» економісти стверджують про необхідність створення такої сталої економіки, в якій людське населення і запаси капіталу залишаються постійними з часом. Такі запаси не будуть статичними, але замість цього будуть змінюватися в динамічній рівновазі, залежно від коливань показників народжуваності, смертності, виробництва та споживання. Деякі пропозиції щодо розвитку «зеленої» економіки базуються на цій концепції. Так, деякі науковці вважають [13], що державна політика стимулювання розвитку «зеленої» економіки має бути направлена на:

- розробку національного плану переходу щодо збереження ключових екологічних функцій підтримки життя;
- розробка та впровадження нових заходів оцінки економічного ефекту, крім ВВП;
- зобов'язатись зменшити нерівність доходів і багатства верств населення;
- створити нову фінансову структуру для підтримки «зеленої» економіки, щоб банківська система працювала більше як суспільна користь, і регулювалася відповідним чином.

Враховуючи вище зазначені положення, слід наголосити на тому, що традиційна структура державного управління недостатньо налаштована на розв'язання сучасних соціальних та екологічних проблем, які потребують довгострокових, а не короткострокових рішень. Розвиток «зеленої» економіки потребує сприятливого середовища з точки зору реалізації відповідної державної політики, наявності відповідних державних інституцій та механізмів управління. В ООН, враховуючи роль національних урядів [17], визначили наступні ключові сприятливі умови для переходу до «зеленої» економіки, а саме:

- встановлення дієвих індикаторів;
- виділення пріоритетних сфер діяльності, які мають стимулювати екологізацію секторів економіки;
- механізм обмеження витрат у районах, які найбільше руйнують природний потенціал (наприклад, штучне зниження цін на товари чи послуги через субсидування може стимулювати збільшення відходів та надмірне використання, що може призвести до деградації відновлюваних ресурсів та цілих екосистем);
- запровадження відповідних податків та ринкових інструментів для зміни переваг споживачів та сприяння до залучення «зелених» інвестицій та інновацій;
- інвестування у розвиток людського потенціалу та навчання;
- посилення рівня міжнародного управління.

Механізми та інструменти державного забезпечення розвитку «зеленої» економіки відрізняється від традиційних підходів тим що в основі цього регулювання має бути дбайливе відношення до навколишнього середовища, і саме тому тут робиться акцент на екологічних процесах і принципах. Ідеї «зеленої» економіки є надзвичайно прогресивними, вони направлені не тільки на покращення оточуючого середовища, але й покращення рівня життя людей. Проте досягнення цих ідей вимагатиме безпрецедентних змін у нашому суспільстві.

В останні десятиліття економіки світу все більше стають більш інтегрованими і взаємозалежними, цей процес називають «глобалізацією». Це призвело до суттєвої переваги як для окремих осіб так і для корпорацій щодо збільшення їх багатства, можливість запропонувати більш ширший асортимент товарів широкого вжитку, полегшення міжнародних поїздок і поліпшення комунікаційних зав'язків. Міжнародні корпорації також виграли через доступ до великих ринків збуту продукції і до ринків дешевої робочої сили, а також виплату нижчих податків, вибираючи відповідно більш привабливі країни.

Згідно з неокласичною економічною теорією, вільно функціонуючий глобальний ринок повинен сприяти росту бідних країн, а отже, сприяти зниженню бідності. Насправді, деякі країни, що розвиваються, змогли досягти набагато вищих темпів зростання, ніж інші, і глобалізація сприяла збільшенню нерівності. Все більш глобалізована економіка також є більш енергоємною, що відображає довгі ланцюги поставок між виробниками та споживачами, а також вищі викиди вуглецю за рахунок спалювання викопного палива.

Як альтернатива процесу глобалізації є процес локалізації який може навпаки не тільки зменшити нерівність, а й забезпечити розвиток високо інноваційної «зеленої» економіки. І саме це є ключовим завданням державної політики стимулювання розвитку «зеленої» економіки. Це стосується ініціатив, орієнтованих на громаду, спрямованих на цінність, що реагують на місцеві проблеми і розробляють інноваційні соціально-економічні рішення. Такі низові ініціативи швидко поширюються, як правило цього можна досягти через проведення державного стимулювання розвитку:

- продовольчих кооперативів;
- мікропідприємства та мікрофінансування;
- ринку місцевих фермерів;
- розвитку спільного використання засобів праці;
- локальних бартерних систем;

- «зеленого» туризму та «еко-селищ»;
- громадських корпорацій та банків;
- місцевих бізнес-альянсів
- сучасних «зелених» кластерних структур тощо.

Сучасна глобальна економіка характеризується значною конвергенцією знань, технологій і компетенцій, нелінійним розвитком соціально-економічних систем, ростом ентропії, необхідністю використання методів проактивного управління, здійснення органічного підходу до функціонування соціально-економічних систем. В зазначеному функціональному середовищі все частіше заслуговують на увагу конструктивні методологічні рішення щодо трансформації традиційного галузевого формату в мережну організацію економіки на основі теорії конкурентного співробітництва. Подібні мережні структури ринкового походження створюють передумови для формування кластерів і визначають потенційні можливості для одержання різноманітних інноваційних ефектів.

Дійсно, формування інституційного середовища з домінуванням горизонтально-мережних зв'язків може створити сприятливі умови для виникнення кластерів, які продукують інновації, а спільна діяльність науково-освітніх закладів (переважно, університетів), бізнесу й влади в перспективі може забезпечити випереджальний розвиток окремих територій [13].

Так, створення «зелених» кластерних структур дозволить пришвидшити запровадження «зелених» технологій в усі сфери життєдіяльності людини. Концепція «зеленого» кластеру, як інституту постіндустріальної інформаційної економіки, має стати інструментом управління інноваційною «зеленою» економікою на основі локалізації та інтеграції, необхідної для ефективного використання переваг глобалізації та інформатизації. Особливе значення для концепції «зеленого» кластеру має інституційне розуміння інтеграції. Міжгалузева та міжрегіональна інтеграції, а не виключно галузевий, технологічний та коопераційний поділ праці

визначають у сучасних умовах конкурентоспроможність економічної системи.

Концепція «зеленого» кластеру як соціально-економічного інституту має базуватися на узгодженні інтересів й співробітництві різних агентів, а не тільки на їх конкуренції. Сам по собі кластер, як соціально-економічний інститут, компенсує зростаючий в умовах глобалізації рівень невизначеності соціальних процесів, створює специфічний інформаційний простір, який формує економічних суб'єктів з новими мотиваціями, розвиває багатовекторність економічного простору. Мета його створення має полягати не в максимізації прибутку його учасників, а в створенні умов та передумов, організаційних і соціальних можливостей для розвитку сучасної «зеленої» економіки, узгодження інтересів учасників кластеру.

У сучасних умовах кластер вважається найбільш ефективною формою організації інноваційних процесів регіонального розвитку, при якій конкурентна перевага створює не окремі суб'єкти підприємницької діяльності, а регіональні багаторівневі і багатопрофільні об'єднання. І завдання державного регулювання буде саме полягати у стимулюванні розвитку і всебічній підтримці саме розвитку «зелених» кластерів, які здатні змінити структуру економіки на інноваційну. У рамках даних об'єднань, «зелених» кластерів має відбуватися концентрація необхідних ресурсів і технологій, використання яких спрямоване на досягнення визначеної для всіх учасників процесу та прийнятті ними спільної мети, створюється єдиний соціо-економічний та інформаційний простір, з'являються можливості синергії у розвитку, в об'єднанні інтелектуальних капіталів, взаємопідтримки фінансовими ресурсами.

Іншими словами, в кластерах формується складна комбінація конкуренції та кооперації. Вони знаходяться наче в різних площинах і доповнюють один одного, особливо в інноваційних процесах. У свою чергу, зазначена форма об'єднання потребує високої довіри, стійких, особливих взаємин між організаціями [15, с. 5].

Отже, основною ідеєю «зеленого» кластера є підвищення якості життя населення регіону, та ефективності діяльності його учасників на основі кооперації і співробітництва. Завдяки використанню ресурсного, управлінського та інтелектуального потенціалів елементів, що входять до кластеру, і механізму взаємовідносин між його учасниками, проявляється синергетичний ефект, що дозволяє збільшити результативність роботи кожної структури та забезпечити їх сумісний розвиток і збереження навколишнього середовища.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок.

Підсумовуючи, зазначимо що, як показує досвід сучасності, державне регулювання розвитку «зеленої» економіки має забезпечити концентрацію необхідних ресурсів на задоволенні пріоритетних потреб, які забезпечать сталий соціально-економічний розвиток на основі переходу від ресурсно-сировинної до інноваційної, а потім - до постіндустріальної «зеленої» економіки. «Зелені» кластери дозволять скоротити час на обмін інформацією, прийняття і реалізацію управлінських рішень, на формування та імплантацію державного регулювання розвитку «зеленої» економіки.

Аналіз концепції сталого розвитку, спонукає до загального висновку про те, що розвиток «зелених» кластерів дозволить учасникам використовувати управлінські компетенції, які виходять за межі їхнього бізнесу. Запровадження державної програми розвитку «зелених» кластерів має включати весь комплекс необхідних заходів, об'єднаних спільною метою, пов'язаних з виконавцями, ресурсами і термінами виконання, що дозволить знайти оптимальну послідовність вирішення відповідних завдань.

Перспективним питанням подальшого дослідження, на нашу думку, варто вважати більш детальне дослідження сучасних високо інтегрованих структур кластерного типу, їх створення та функціонування в межах концепції «зеленої» економіки.

Список використаних джерел

1. Афанасьев Н. Управление развитием предприятия: монография / Н. В. Афанасьев, В. Д. Рогожин, В. И. Рудык – Х.: ИНЖЭК, 2003. 184 с.

2. Богатирьов І. О. Ефективність розвитку підприємств. // Формування ринкових відносин в Україні: зб. наук. праць. – К.: НДЕІ, 2003. Вип.7–8 (26– 27). С. 73-79.
3. Будущее, которого мы хотим. Итоговый документ Конференции ООН по устойчивому развитию Рио+20. – URL:
http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/66/288&Lang=R
4. Василенко В. А. Теоретические и методологические основы устойчивости предприятий в условиях формирования среды // Культура народов Причерноморья. 2004. № 51. С. 168-177.
5. Волкова В. Н. Теория систем и системный анализ в управлении организациями / В. Н. Волкова, А. А. Емельянова – М.: Финансы и статистика, 2006. 848 с.
6. Герасимчук В. Г. Розвиток підприємства: діагностика, стратегія, ефективність / В. Г. Герасимчук. – К. : Вища шк., 1995. 167 с.
7. Захаров Н. Л. Управление социальным развитием организации / Н. Л. Захаров, А. Л. Кузнецов – М.: ИНФРА-М, 2006. 263 с.
8. Калинеску Т. В. Проблемы социально-экономического развития предприятий в условиях экономического кризиса // Бизнес-информ. 2009. № 4(1). С. 66-69.
9. Мельник Л. Г. Фундаментальные основы развития / Сумы: Университетская книга, 2003. 288 с.
10. Погорелов Ю. С. Розвиток підприємства : поняття та види // Культура народов Причерноморья. 2006. № 88. С. 75-81.
11. Прадун В.П. Економіко-екологічні основи сталого розвитку регіональних агропромислових комплексів: автореф. дис. ... док. екон. наук. – Л., 2005. 41 с.
12. Раєвнева О. В. Управління розвитком підприємства: методологія, механізми, моделі: [монографія] / О. В. Раєвнева. – Х. : ІНЖЕК, 2006. 496 с.
13. Соціально-економічні засади розвитку сільських територій (економіка, підприємництво і менеджмент) : монографія / за заг. ред. Маліка М.Й. (кер. авт. кол), Кропивко М.Ф., Булавка О.Г. та ін. – К.: ННЦ ІАЕ, 2012. 642 с.
14. Тридід О. М. Організаційно-економічний механізм стратегічного розвитку підприємства : [монографія] / О. М. Тридід – Х. : ХДЕУ, 2002. 364 с.
15. Ульяновченко Ю.О. Формування кластерів як засіб сталого соціально-економічного розвитку регіону // Теорія та практика державного управління. 2011. № 4(35). С. 1–7.
16. Шимшилов С. В. Стратегия современного предпринимательства и социального развития корпораций / под ред. Н. М. Кулапова. М.: Дашков и Ко, 2004. 246 с.
17. Global Green New Deal PolicyBrief. – Geneva: UNEP, Economics and Trade Branch, International Environment House, 2009. 16 p.
18. Promoting Sustainable Agriculture and rural development: Agenda 21. Rome: FAO, 1996. Chapter 14.

References.

1. Afanasev N. V. D. Rohozhyn, V. Y. Rudyk Upravlenye razvytyem predpriyatiya [Enterprise Development Management]. Kh.: YNZhЭK [in Russian].
2. Bohatyrov I. O. (2003) Efektyvnist rozvytku pidpriemstv. [Efficiency of enterprise development.]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini: zb. nauk. Prats.NDEI, issue 7–8 (26– 27), 73-79*[in Ukrainian].
3. The future we want. Outcome document of the United Nations Conference on Sustainable Development Rio + 20. - URL:
http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/66/288&Lang=R

4. Vasylenko V. A. (2004) Teoreticheskiye i metodologicheskiye osnovy ustoichyvosty predpriyatiy v usloviyakh formyrovaniya sredi *Kultura narodov Prychernomoria- Culture of the peoples of the Black Sea*. 51. 168-177. [in Russian].
5. Volkova V. N., A. A. Yemel'yanova (2006) Teoriya sistem i sistemnyy analiz v upravlenii organizatsiyami [System Theory and Systems Analysis in the Management of Organizations], – M.: Finansy i statistika, [in Russian].
6. Herasymchuk V. H. (1995) Rozvytok pidpriemstva: diahnostyka, stratehiia, efektyvnist[Enterprise development: diagnostics, strategy, efficiency] – K. : Vyshcha shk., [in Ukrainian].
7. Zakharov N. L., Kuznetsov A. L. (2006) Upravleniye sotsial'nym razvitiyem organizatsii [Management of social development of an organization] M.: INFRA-M [in Russian].
8. Kalinesku T. V. (2009) Problemy sotsial'no-ekonomicheskogo razvitiya predpriyatiy v usloviyakh ekonomicheskogo krizisa [Problems of the socio-economic development of enterprises in the context of the economic crisis] . Biznes-inform. issue 4(1), 66-69 [in Russian].
9. Mel'nik L. G. (2003) Fundamental'nyye osnovy razvitiya[The Fundamental Basis of Development].Sumy: Universitetskaya kniga, [in Russian].
10. Pohoryelov Y. S. (2006) Rozvytok pidpryyemstva : ponyattya ta vydy[Development of the enterprise: concepts and types]. *Kultura narodov Prychernomoria- Culture of the peoples of the Black Sea*. 88. 75-81. [in Ukrainian].
11. Pradun V.P. (2005) Ekonomiko-ekologichni osnovy staloho rozvytku rehionalnykh ahropromyslovykh kompleksiv [Economic and ecological bases of sustainable development of regional agro-industrial complexes] Doctor's thesis. L[in Ukrainian].
12. Raievnjeva O. V. (2006) Upravlinnia rozvytkom pidpriemstva: metodolohiia, mekhanizmy, modeli [Management of enterprise development: methodology, mechanisms, models] . Kh. : INZhEK [in Ukrainian].
13. Malik, M.I., Kropyvko, M.F., Bulavka O.H. (2012) Sotsialno-ekonomichni zasady rozvytku silskykh terytorii (ekonomika, pidpriemnytstvo i menedzhment) [Socio-economic principles of development of rural territories (economy, entrepreneurship and management)].M.I Malik (Ed.).– K.: NNTs IAE [in Ukrainian].
14. Trydid O. M. (2002) Orhanizatsiino-ekonomichnyi mekhanizm stratehichnoho rozvytku pidpriemstva [Organizational and economic mechanism of strategic development of the enterprise] Kh. : KhDEU, [in Ukrainian].
15. Ulianchenko Yu.O. (2011) Formuvannia klasteriv yak zasib staloho sotsialno-ekonomichnoho rozvytku rehionu . *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia– Theory and practice of public administration*. 4(35), 1–7[in Ukrainian].
16. Shimshilov S. V. , Kulapov. N. M. (2004) Strategiya sovremennogo predprinimatel'stva i sotsial'nogo razvitiya korporatsiy[Strategy of modern entrepreneurship and social development of corporations] N. M. Kulapov (Ed.). M.: Dashkov i Ko, [in Russian].
17. Global Green New Deal Policy Brief. – Geneva: UNEP, Economics and Trade Branch, International Environment House, 2009. 16 p.
18. Promoting Sustainable Agriculture and rural development: Agenda 21. Rome: FAO, 1996. Chapter 14.

Метадані англійською мовою

Ulyanchenko Yuriy Oleksandrovykh, Doctor of Science in Public Administration, Professor of the Chair of Economic Policy and Management, Kharkiv Regional Institute of

Public Administration of the National Academy of Public Administration attached to the Office of the President of Ukraine, Kharkiv.

Yefanov Volodymyr Anatoliyovych, PhD in Economics, Associate Professor of the Chair of Logistics and Production Management, Sumy National Agrarian University, Sumy.

State policy of stimulating the development of a «green» economy

Abstract (english). *The essence of scientific approaches to the interpretation of the basic concepts of the concept of "development" and "sustainable development" is considered, as well as the main directions of state policy in the field of "green" economy are defined. It is noted that localization can provide development of a highly innovative "green" economy. It is substantiated that in the modern functional environment constructive methodological decisions on the transformation of the traditional branch format into a network organization of the economy on the basis of the theory of competitive cooperation are increasingly deserving attention. It is determined that the task of state regulation will be precisely to stimulate development and comprehensive support for the development of "green" clusters, which are able to change the structure of the economy into an innovative one. Creating "green" cluster structures will accelerate the introduction of "green" technologies in all areas of human life. The concept of a green cluster, as an institution of post-industrial information economy, should become an instrument for managing an innovative "green" economy based on the localization and integration necessary for the effective use of the benefits of globalization and informatization.. Intersectoral and interregional integration, and not exclusively sectoral, technological and cooperative division of labor, determine in today's conditions the competitiveness of the economic system. By itself, the cluster, as a socio-economic institute, compensates for the growing level of uncertainty in social processes that grows in a globalized world, creates a specific information space that forms economic actors with new motivations, and develops a multi-vector of economic space. The purpose of its creation should be not to maximize the profit of its participants, but to create conditions and prerequisites, organizational and social opportunities for the development of the modern "green" economy, harmonization of interests of the cluster participants. A generalization is made that the main provisions of the "green" economy are extremely progressive, they are aimed not only at improving the environment but also improving the standard of living of people.*

Key words: state regulation, development, sustainable development, green economy, management, cluster, «green» cluster.